ԱԿԱՆԱՎՈՐ ԳՐԱԿԱՆԱԳԵՏԸ

(ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Արամ Գրիգորյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ)

Լրացավ անվանի գրականագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի իսկական անդամ Արամ Պարույրի Գրիգորյանի ծննդյան 80-ամյակը:

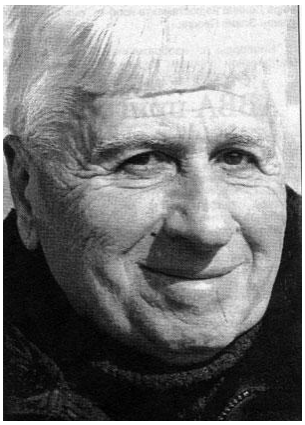

Ա. Գրիգորյանը ծնվել է 1930 թ. սեպտեմբերի 28-ին Թիֆլիսում: 1953 թ. ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը: Գիտաաշխատանքային գործունեությունը սկսել է 1953 թ.՝ որպես ՀԿԿ «Կոմունիստ» ռուսերեն պաշտոնաթերթի գրականության և արվեստի բաժնի աշխատակից: 1958 թ. առ այսօր Արամ Գրիգորյանն աշխատում է ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում, նախ՝ որպես կրտսեր, ապա՝ ավագ գիտաշխատող, տնօրենի տեղակալ: Այժմ գրականության տեսության բաժնի վարիչն է:

Իրեն բնորոշ գիտահասարակական գործունեությամբ այս անցնող տասնամյակների ընթացքում նա գրականության ինստիտուտում աշխատելուն զուգընթաց եղել է նաև Հայաստանի գրողների միության քարտուղար, ՀԳՄ «Литературная Армения» *ամսագրի խմբագիր, իսկ 2003 թ. սկզբից նրա գործունեությունը սերտորեն կապվում է նաև Ռուս-հայկական (Սլավոնական) համալսարանի հետ, որտեղ ռուսաց լեզվի ու գրականության և մշակույթի իր հարուստ գիտելիքներն է փոխանցում այդ բնագավառների ապագա մասնագետներին ու մանկավարժներին:*

Ա. Գրիգորյանի գրչին են պատկանում «Եղիշե Չարենց» (Մոսկվա, 1959), «Եղիշե Չարենցի պոեզիան» (Երևան, 1961), «Գեղարվեստական ոճի հիմնահարցերը» (Երևան, 1966), «Գեղարվեստական ոճի և պատկերի կառուցվածքը» (Երևան, 1974), «Գրականությունը և տեսությունը» (Երևան, 1976), «Քննադատությունը և գրական ընթացքը» (Երևան, 1979), «Գրական երկի կառուցվածքի վերլուծությունը» (Երևան, 1984), «Ոճային որոնումները և գրական զարգացումը» (Երևան, 1987), «Գրական ստեղծագործության ամբողջականությունը» (Երևան, 2004) մենագրությունները: Նրա ավելի քան հարյուր հոդվածներ լույս են տեսել գիտական և գրական տարբեր պարբերականներում, այդ թվում նաև մոսկովյան այնպիսի հեղինակավոր հրատարակություններում, ինչպիսիք են «Вопросы литературы», «Дружба народов», «Литературная газета», «Советская культура». *Առանձին մի խումբ են կազմում մոսկովյան ակադեմիական տարբեր հատորյակներում տպագրվածները, այդ թվում՝ «Խորհրդային բազմազգ գրականության պատմության» յոթհատորյակում, «Միասնություն», «ԽՍՀՄ գրողների համագումարները» և «Հայ գրականության պատմություն» հատորյակներում:*

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվ. գրականության ինստիտուտի նրա գլխավորած բաժինը արդեն երկար տարիներ զբաղվում է նաև գրականագիտական տարբեր հասկացությունների և հիմնահարցերի հայ գրականությունում ունեցած անդրադարձի քննությամբ: Արդեն լույս են տեսել հինգ նման հատորներ, և շուտով կհրատարակվի վեցերորդը՝ «Հայ գրականությունը համաշխարհային գրականության համատեքստում» խորագրով հատորը: Նման մոտեցման և քննության մեթոդի ու կոլեկտիվ աշխատանքների կազմակերպման շնորհիվ Ա. Գրիգորյանը պատրաստում է գրականությունն առավել լայն հայացքով և ընդգրկմամբ դիտարկող երիտասարդ մասնագետներ:

Ա. Գրիգորյանի ուսումնասիրությունները միշտ էլ մեծ արձագանք են գտել միջազգային գիտական շրջանակներում, վկայակոչվել տարբեր երկրների հեղինակավոր գիտնականների կողմից: Բնորոշ մի օրինակ է ժամանակին ակադեմիկոս Դմիտրի Լիխաչովից ստացած հետևյալ նամակը, որը նշանավոր գիտնականը ժամանակին ուղարկել է նրա գրքերից մեկը ստանալուց և ընթերցելուց հետո՝ ի գնահատություն ասելով. «Շնորհակալ եմ Ձեզ ինձ շատ հարկավոր, կարևոր և հետաքրքիր գրքի համար»:

Ա. Գրիգորյանը ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվ. գրականության և արվեստի ինստիտուտների և ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի գիտական խորհուրդների, Հայաստանի գրողների, Թատերական գործիչների և Կինեմատոգրաֆիստների միությունների անդամ է:

Նա Հայաստանի պետական մրցանակի դափնեկիր է, պարգևատրվել է «Պատվո նշան» շքանշանով, ՀՀ ԳԱԱ նախագահության պատվոգրով:

Ա. Գրիգորյանը զբաղվել է Պուշկինի, Գոգոլի, Դոստոևսկու, Տոլստոյի, Չեխովի ստեղծագործությունների և ժամանակակից ռուսական բանաստեղծության քննությամբ ու վերլուծությամբ: Այսօր ևս շարունակում է իր արդյունաշատ գիտահասարակական և մանկավարժական գործունեությունը՝ հայ գրականությունը դիտարկելով ռուս և համաշխարհային գրականությունների համատեքստում և զբաղվելով գրականության տեսության ու գրական ժանրերին վերաբերող ամենատարբեր հարցերով, ինչպես և հայ-ռուս գրական կապերի պատմության ու այսօրվա հիմնախնդիրներով՝ գիտամշակութային բնագավառում իր կարևոր նպաստը բերելով հայ-ռուսական համագործակցությանը: Ասվածի խոսուն վկայությունն է գիտական վաստակի, հայ-ռուսական գործակցությանը և Հայաստանում ռուսական մշակույթի տարածման գործում ունեցած ավանդի համար Ա. Գրիգորյանին Ռուսաստանի Դաշնության Պուշկինի անվան մեդալով պարգևատրելը, որը վերջերս նրան անձամբ հանձնեց Երևանում պետական պաշտոնական այցով գտնվող ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդևը:

Այսօր ևս նա շարունակում է աշխատել երիտասարդական ավյունով, գիտագրական դասական ավանդները զուգակցելով թարմ և ինքնատիպ գաղափարների ու ըմբռնումների հետ՝ գիտական ավանդականության և նորարարության ու շարունակական որոնումների կենդանի օրինակ ծառայելով իր կրտսեր գործընկերներին:

ՌԱԴԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ
«Ազգ», 05. X. 2010 թ.